

РЕКОМЕНДАЦІЇ

членів робочої групи з питань функціонування ринку природного газу Експертної Ради при Міненерго стосовно скасування з 1 липня 2020 року ПСО для населення

Розглянувши на засіданнях групи (29 травня та 8 червня 2020 року) плани Уряду України стосовно скасування з 1 липня 2020 року постачання природного газу для населення за положенням про покладення спеціальних обов'язків (ПСО) (Меморандум з МВФ, додаток 1 “Меморандум про економічну та фінансову політику”, “Реформи енергетичного сектора”, п.27, підпункт а), члени робочої групи з питань функціонування ринку природного газу Експертної Ради при Міненерго(далі – РГ) визначають:

1. Просто скасування ПСО для населення може створити ситуацію, коли певні групи населення не будуть мати постачальників, навіть після двох місяців, коли газ буде поставляти «постачальник останньої надії» (ПОН), що призведе до необхідності масового відключення побутових споживачів (населення) від газопостачання перед опалювальним сезоном. Крім того, скасування ПСО для населення, якщо здійснити його з 1 липня 2020 року, створить умови для зловживання “Нафтогазом” його монопольного становища на цьому сегменті ринку природного газу України (близько 70% всього товарного газу, який видобувається в Україні, видобувається саме компанією “Укргазвидобування” (УГВ) групи “Нафтогаз”). Тому пропонуємо перенести термін скасування ПСО для населення на 1 травня 2021 року, але внести до Постанови КМУ №867 зміни стосовно обов'язкового продажу УГВ газу, що планується для населення (приблизно 7,5 млрд куб. м на рік), на біржі. Біржу повинен визначити КМУ.

Саме такий підхід (примусова, законодавчо закріплена умова продажу державною компанією PGNIG певної частки природного газу на біржі застосовується у Польщі) дозволить повністю виконати умови МВФ, а саме “...ціни продовжуватимуть повністю визначатися ринком” (із тексту Меморандуму з МВФ).

Такі ж рекомендації містяться і в пропозиціях Секретаріату Енергетичного Співтовариства (додаються).

Крім цього, на період дії постанови КМУ №867 пропонуємо визначити НАК “Нафтогаз України” гарантованим постачальником природного газу для населення, за умови якщо після закінчення періоду роботи постачальника останньої надії (ПОН) побутовий споживач не був відключений від газопостачання, а іншого постачальника таким споживачем знайдено не було.

Також можливо в опалювальний період встановити для побутових споживачів (населення) граничні ціни на певний (граничний) обсяг споживання природного газу. Обсяги споживання газу понад визначені граничні обсяги мають розраховуватися за ринковими цінами.

2. Необхідно до 1 липня 2020 року провести регіональні конкурси на визначення “Постачальника останньої надії” (ПОН). Саме регіональні. Це збільшить можливості для конкуренції. На сьогодні немає навіть рішення про конкурс на обрання ПОН.

3. Потрібно закріпити в оновленій Постанові КМУ №867 умови обов'язкової поставки “Нафтогазом” газу для теплокомуненерго (ТЕК) та для побутових споживачів, які не мають постачальників (після двох місяців постачання від ПОН) до 1 травня 2021 року, віднісши врегулювання всіх спірних питань, у тому числі боргових, на період після завершення опалювального сезону.

4. Установити, що до 1 травня 2021 року АТ “Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” продає та постачає природний газ виробникам теплової енергії за цінами, що встановлюються продавцем (постачальником) і покупцем (споживачем), але не вище рівня, який враховує середньоарифметичне значення фактичних цін (End of Day) природного газу на наступну добу постачання газу (Day-Ahead and Weekend) на нідерландському газовому хабі (ТТФ) за період 1-22 числа місяця, що передує місяцю постачання природного газу, відповідно до інформації біржі Powernext/ЕЕХ, різницю (спред) між ціною на хабі ТТФ та кордоні України і тариф на послуги транспортування природного газу для точки входу в Україну на міждержавному з’єднанні з Польщею/Словаччиною/Угорщиною.

5. Рекомендувати КМУ на період до 1 травня 2021 року забезпечити заходи з вирішення накопичених проблем, що виникли у суб’єктів ринку природного газу, в тому числі проблем розв’язання боргових питань, що в період дії ПСО, починаючи з 2016 року, призвели до значного їх накопичення перед учасниками ринку природного газу, і в першу чергу – перед оператором газотранспортної системи (попереднім та діючим), який є гарантом транзитного забезпечення потенціалу держави. А також – здійснити заходи, націлені на усунення подальшого накопичення таких боргів, зокрема *приведення норм споживання для побутових споживачів без лічильника до обґрунтованого рівня; приведення тарифів операторів газорозподільних систем до економічно обґрунтованого рівня; приведення обсягів газу, вимірянних для побутових споживачів до стандартних умов.*

6. Рекомендувати КМУ прийняти, згідно із Законом України «Про ринок природного газу», положення про компенсацію постачальнику ПСО економічно обґрунтованих витрат, з урахуванням допустимого рівня прибутку, зменшених на доходи, отримані у процесі виконання покладених на нього спеціальних обов’язків.

Члени РГ:

Я.Диковицький
А.Кісенко
А.Курмаз.
О.Кучеренко
С.Сапегін
Л.Уніговський